

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Barón
u. Pop. (Brassai-utca) 10.
Telefón: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
és N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nevé-
szünk vissza.

UKELE

ERŐD POLITIKAI NAPILAP

ROJIZETESI ÁRAK:
Romániában
Egész évre — 850
Félévre — 480
Negyedévre — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukaresiben — 5—
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35—
Egy szám — 150

1934 december 16 Kedd

Cluj-Kolozsvár ★ VII. évfolyam ★ 281. szám

5685. Kiszlev 19

A Magyar Párt és a zsidóság

A demokrata frakció nem szólalt fel a brassói nagygyűlésen. Ugron lett a Magyar Párt elnöke. Paál Árpádék hír szerint kivonulnak a pártból

A brassói nagygyűlés határozata és a zsidó nemzeti gondolat reprezentánsainak válasza

(Cluj-Kolozsvár, december 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Magyar Párt brassói nagygyűlése, amelyet oly heves viták és hírlapi polemikák előztek meg, az előkészítő munka gígázzal arányaihoz mértén jelentéktelen eredménnyel zajlott le tegnap. Összesen két fontos eseménye volt a nagygyűlésnek. Az egyik negatív eredmény: a Magyar Párt demokrata frakciójának vezetői réza csendben ülték végig a nagygyűlést, egyetlen egy sem szólalt fel közlülük.

Ennek a néma tüntetésnek beavatott forrásból nyert értesítés szerint igen fontos horderejű háttér van. Eszerint a Magyar Párt demokrata frakciója Paál Árpáddal az élén elhatározta, hogy kiválik a pártból és külön politikai pártot alakít.

A brassói nagygyűlés másik eseménye nem annyira a magyarságot, mint a zsidóságot érinti. Az erdélyi magyar kisebbségi politika egyes faktora részéről nem először kísért az a törek-

vés, amely a zsidóságot, mint önálló népi kisebbséget teljesen abszorbeálni akarja és az erdélyi zsidóság százszázalékos sorait. Súlyos politikai tévedés és sakkhuzás a Magyar Párt részéről ez a törekvés, amely nyilván abból meríti vélt jogosságát, hogy az erdélyi zsidóság tekintélyes része közös anyanyelvű a magyar kisebbséggel.

Az erdélyi zsidóság, amelynek tekintélyes zöme az új államalkotásban önálló zsidó kisebbségként kíván elhelyezkedni, mindig szívesen volt és lesz hajlandó az összes itt élő népkisebbségekkel együtt, de saját népi voltát megtartva, vállalva küzdeni a népkisebbségi sorok közös szenvedéseinek megkönyvítéséért.

Beandíthatatlan hitünk azonban az, hogy a közös küzdelem egy a magyarság, mint a zsidóság érdekében csak egymás mellett, de nem egy táborban történhetik.

A nagygyűlésről előbbiakban számolunk be:

A brassói nagygyűlés

A nagygyűlés vasárnap délelőtt negyedtizenkettőkor kezdődött. Az elnöki emelvényen Ugron István, Grandpierre Emil, Sándor József, Thury Kálmán, Balogh Géza és Székely Béla foglaltak helyet. A királyt üdvözlő távirat megszövegezése után Ugron István tartott megnyitó beszédét. Először Jósika Samu bárót, a Magyar Párt volt elnökét parentálja el, majd megemlékezik a Magyar Párt többi halottairól. Ezután rátér a Magyar Párt eddigi működésére és beszédében megállapítja, hogy ha párt eddigi működése meddő volt, nem a vezetőség hibája, mert a szervezkedés elé nagyon sok akadályt gördítettek és ezért nem lehettek célt elérni. Beszéde befejeztével Ugron átadja az elnöki helyet Thury Kálmánnak.

Az iskola kevés

Miskai Sándor teológiai tanár az iskola-kérdéshez szólott hozzá. Megállapítja, egyetlen helyes kisebbségi politika van és az a jogok elismerésében és támogatásában áll. Meg kell őrizni és ki kell fejleszteni a hitvallásos iskolákat, valamint ki kell építeni a békeszerződés

A brassói magyar gyűlés zsidó vitája

Thury Kálmán elnök azután bejelenti, hogy két indítvány érkezett, mely a nagygyűlés tárgysorozatába felvételre nem volt s kéri azok tárgyalás alá vételét. Az első indítványt Barabás Béla dr. terjesztette be a következő határozati javaslat formájában:

A határozat

Mondja ki a Magyar Párt brassói nagygyűlése, hogy a Romániához csatolt volt magyar területek zsidóságát, amely hű maradt a magyar anyanyelvéhez, műveltségéhez, kulturájához és régi magyar szokásaihoz, a romániai magyarság integráns egységébe tartozzának tekintve. És míg egyfelől a zsidóság összes magyar rdekeit a Magyar Párt — mint eddig is — testvéries közérzettel felkarolja, támogatja és azokért mint saját kisebbségi ügyekért dolgozik, úgy másfelől

által biztosított autonóm iskolákat is. Előterjeszti határozati javaslatát, amely a tavalyi marosvásárhelyi határozat értelmében kimondja a magyar műveltséghez való ragaszkodást és utasításokat tartalmaz a szervezkedésre és a szükséges jogvédelemre. Csizsár Lajos, a marosvásárhelyi tagozat elnöke, megállapítja, hogy az iskolázatás eszméitől áthatott vezetőkre és irányítóira van szüksége a magyarságnak.

Deutschek Géza bánffyuhunyadi ügyvéd élesen bírálja a Magyar Párt eddigi vezetését. Gyárfás Elemér válaszulva Deutschek felszólalására, elmondja, hogy mennyit fáradoztak és küzdöttek a magyar kisebbségi jogok és a magyar iskolák védelmében a Magyar Párt vezetől.

Veterány Viktor temesvári kiküldött a magyar nyelv használatáról beszél. Sándor József az általános kisebbségi sérelmek előadja határozati javaslatot terjeszt elő, amely szerint kimondja a gyűlés, hogy a Magyar Párt nyomatékosan felhívta megválasztott képviselőit és szenátorait, hogy a készülő fontos törvényjavaslatokkal, mint általános sérelmekkel szemben a magyarságot képviseljék.

elvárja, hogy a magyar zsidóság a Magyar Párt alkotmányos keretén belül a régi hűséggel és lelkesedéssel vesz részt a Magyar Párt áldozatkész tevékenységében és erélyes küzdelmeiben. Indítványának indoklására szót emel Barabás Béla és ezeket mondja:

— Amikor új államjogi helyzetbe kerültünk, — kezdte beszédét Barabás — felmerült a kérdés, hogy kit tekintünk magyarnak. A felelet erre nem lehet kétséges. Mindenkit, ki annak érzi és vallja magát. Az eddigi felszólalásokon versforrásként huzódott végig az a követelés, hogy szervezkedni kell. Ehhez a szervezkedéshez mindenhire szükségünk van. Eddig azonban kétféle hiányzott. Az egyik volt a munkásság, melynek megmozdulását ma láthatta a nagygyűlés. Tudtam, hogy ez a pillanat egyszer be fog következni. Ma bekövet-

kezett és mindnyájunkat megindított. A másik a magyar zsidóság. Ha városainkon végigmegyünk, azt kell látnunk, hogy azokat magyar kéz, magyar ész és magyar pénz teremtette meg.

— Nyujtsuk kezünket mindazok felé, kik velünk akarnak jönni.

Hosszu mult után lemenő napnak érzi magát s arra figyelmeztet mindenkit, hogy kisebbségi mozgalmunkban új napok virradtát jelentő napfelkeltét az új nemzetek részvételét a kisebbségi harcban örömmel kell üdvözölni, mert ha rossz katoná az, ki nem akar tábornok lenni, ugy rossz az a tábornok is, ki nem akar kőzkatona lenni.

Két zsidó hozzászólás

Barabás indítványához előbbiek Leitner Mihály dr. hurvadvármegyei nagygyűlési képviselő szólott hozzá. Oly nagyjelentőségűnek tartja a felvetett kérdést, hogy azt vita tárgyává kell tenni a magyar zsidóság részéről is. A zsidóságnak kétezere éves multjában igen sok tapasztalata gyűlt össze az impériumváltozások dolgaiban. Ma nem áll új helyzet előtt. Az ilyen változásokkor két szempont szolgált mindig színórmértékül a zsidóság számára. Az egyiket Jeremiás próféta tüzte ki, amikor azt mondta a zsidóknak, hogy annak az országnak, ahova mentek, tartásatok meg és tiszteljétek törvényeit.

— A Talmud később kiegészítette ezt azzal, hogy: imádkozzatok a királyokért, mert ha azok nem lennének, a gyűlölköző emberek felfalnák egymást. Ennek a követelésnek új államával szemben a magyar zsidóság is mindenben elégett tett. A pontosan teljesített kötelességek megtöltötték a zsidóság új helyzetének tartozik rovátát. Hogy állunk azonban a követel rovattal? *Bábok e a magyar zsidók, vagy gondolkozó lények* s lehet-e őket rendeletekkel ide-oda tologatni az emberi műveltség csoportjai között? Ne tévesszen meg azoknak a hangoskodása, kik azt hiszik magukról, hogy örök időkre kibérelték a zsidó lelkiismeretet és mint kicsiny fiók Jupiternek villámokkal sujtának mindenkit, ki nem osztja véleményüket. Válaszolni fogok ezeknek is, ha eljő az ideje.

A zsidóság mindig megtartotta azt a kulturát, melybe a történelmi fejlődéssel belenyűt. Magtartotta diasporában is, mit a Keleten élő spanyol zsidók s az oroszországi zsidóság német tájékozása is bizonyít. Magyarország ezer esztendőn keresztül jól bánt a zsidósággal s lehetővé tette azt a magas kulturfokot, amelyen ma a magyar zsidóság áll. A magyar zsidóság törhetetlenül és eltántoríthatatlanul ragaszkodik ahhoz a magyar nyelvhez és magyar kulturához, mellyel Eötvös József az emancipációt, Csáky Albin a zsidó vallás recepcióját megadta, ragaszkodik ahhoz a magyar nyelvhez, melyen Könyves Kálmán király azt kiáltotta, hogy ne bántsátok az én zsidóimat. A magyar zsidó magyar akar maradni és hiába tiltják el a magyar iskolától, ettől eltántorítani a zsidóságot nem lehet. Kéri a párt vezetőségét, hogy ezt a megnyilatkozást tudassa a kormányval.

Tudassa, hogy a magyar zsidóság utolsó lehelletéig kitart a magyarság mellett és Ruthalt együtt mondja: ha jó voltam testvérenek a jóban, jó leszek testvérenek a bánatban is. A kérdéshez hozzászólt még Székely Viktor kolozsvári gyárigazgató. Ugy látja, hogy a kérdés nincsen jól megfogva. Hiba,

A kereskedelem forradalmisága

Már tudtunk a zsidókérdésről is, mikor a nagy gyárállalat igazgatója meléük telepedett. A szomszédasszonyoknál javában folyt a kártyajáték; az asztaloknál a delugni emésztés pirossága igalmas vörösébe csapott át. A falakon a korsi téli délutáni villanyfényben a színek meglevenedtek, mintegy megsárgáltak a sárga izzásban. A nagy lakosztályokon át látni lehetett, amint a talli alkony hívós hmvasszűrűsége acélos kétségbe fordult, majd szüfese-evé vált.

Eppen arról volt szó, hogy az erdélyi könyvkiadás milyen jó üzlet volna, hogyha megfelelő emberek kezébe kerülne, hiszen az erdélyi kiadókkal csak abban tudna produkálni, mint a magyarországi nyomdásipar a legjobb ottani írók is jól járnának, ha itt adták ki könyveiket.

— Csak hogy éppen az hiányzik, ami legjobban kellene hozzá: az üzleti szakértelem, — mondta a vesériszágató.

Csodálkozva néztem rá, ami érthető, mert hiszen elevenen él ma is bennem az az elbűvölés, hogy a kereskedői szakértelem a világ legkönnyebben elsajátítható tudomány.

— Látom, hogy csodálkozik, — szölt a vezérigazgató ur — pedig így van az kérem. Az erdélyi piketerek és íróművészek azért nem tudnak boldogulni, mert hiányzik tehetségükhöz a legfőbb adomány: a szervező képesség. Nem elég írni és alkotni, nem elég teremteni és feltalálni, — hanem meg kell teremteni a piacokat hozzá. Paradoxon hangzik, pedig igazság: a kereskedelmi szellem, melyet még ma is igen sokan lenéznek, — a teremtés, a haladás, az ideális szárnyalás, a kultúra támasza, nélküle nem hangzik el tovább a vereek zeneje, nem sugározhat a képzőművészetek fényes tal a műtémek falán.

A kereskedelem, az igazi rátermettség a legforradalmit és szinte permanensen forradalmi meggyilvánulása a világ szellemi és anyagi életének, aki a kereskedelmet lenézi, aki ellene harcol, — az a valódi ellenforradalmár. Vajjon Németországot mi állítja talpra rövidesen? Kereskedelmének forradalmisága, mely leveri az angol és francia kereskedelem konzervatívizmusát. Ez a forradalmiság a teremtő forradalmiság és nem az a bürokratikus merevült szocialista dogma, mely a permanent harcokban kívül alig produkált még egyebet. Ma az Indiába exportáló államok között Németország a hatodik helyen áll. Ez érthető ma, amikor terjeszkedését ezer gát akadályozza. De öt év múlva Anglia után mindjárt Németország fog következni. Hogy miért? Azért, mert a német kereskedelem szellemes hajlékony, mint a művész fantáziája; gyárispra minden szociális, nemzeti és etnográfiai követelményre reagál. Ha beszararabjai kassát kíván a paraszt, ő gyárt ilyen kasszát, ha egyetlen új szabadalmat sikerült elhelyeznie — mondjunk Ausztriában — oda a német gyáros már hűnyelvű prospektust küld. Mert a német ipar a kereskedelem nem ismer nemzeti elölgultságot sem ismer előítéletet, olyan, mint a zenik szoktak lenni: alkalmazkodó és öntudatos egyben.

— Hajlékony, mint a zsidó szellem, szölközött egy kollégám.

— Mirek követhetőben én a világ összes zsidóit Magyarországra és Erdélybe telepíteném — jegyem meg rajongó, fiatal költőtársam. (Kár, hogy valamelyik antiszemita nem hallotta ezt a kijelentést.)

— Mond valamit, — szölt a vezérigazgató, aki észkrét mesoly közben élvezte meglepetésünket asztalon, amiket elmondott nekünk.

Salamon László

Februárban lesznek a sorozások

Bucuresti-Bukarest, december 15. (Rador.) A király aláírta az 1925. évi korosztály besorozásáról szóló törvényjavaslatot. A sorozások február 1-én lesznek.

A jugoszláv külügyminiszter Oroszország ellen

Róma, december 15. Ninesics a népszövetségi konferencia alkalmával kijelentette az újságíróknak, hogy a jugoszláv kormány egyik főproblémája az orosz kérdés. Az orosz kormány beföldön nagy nehézségekkel küzd, amelyeket a harmadik internacionális külföldi segítségével szeretne legyőzni. Ezért ügynökei mindenütt forradalmat szítanak, amely azonban még Esztorozszágban sem sikerült, ebben a kicsiny védetlen országban sem s nem fog sikerülni másutt sem. Oroszország balkáni kísérleteit Jugoszlávia, Románia és Bulgária megfékezzik biusítani.

Trockij orosz hadügyi népbiztos visszavonul

A támadások elkedvetlenítették. Kamenev és Stalin a támadók

(Riga, dec. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Moszvából érkező jelentések szerint Trockij hadügyi népbiztos és a kommunista párt központi bizottsága között az ellentétek mindjobban feléledtek. A kommunista párt tuluyom többsége kifogásolja, hogy Trockijnak óriási hatáskört adtak, ami nem felel meg a szovjet szellemének, azonfelül nem tartják az egyébként megtehető hadügyi népbiztos alkalmának arra, hogy ilyen fontos állásokat betöltsön. A párt gondoskodott arról is, hogy Trockij ellen az egész országban bizalmatlansági nyilatkozatok egész özönét hozza a párt moszkvai központja elé. A Trockij elleni hadjárat vezetői: Kamenev és Stalin.

A két kommunista vezetőférfi röpratot adott ki, smelyben negyven oldalon bizonyították, hogy Trockij nem volt igazi forradalmár sem 1917 előtt, sem a proletárdiktúra után. Utolsó könyve, amelynek címe: „Mire tanított

bennünket az 1917. évi forradalom" valószínűleg veszedelme a kommunizmusnak. Trockij több mint egyszer bizonyította be menesviki mivoltát, közben azonban szerette volna magára öltetni „Lenin palástját“.

Könnyesen Kamenev támadja élesen Trockijt és követeli, hogy a hatalmat ragadják ki kezél közül és ne engedjék érvényesülni Trockijnak azt a kívánságát, hogy a közgazdaságot olyan elemek is résztvegyenek, akiknek egyéb kívánságuk nincs, mint a szovjet megdöntése.

Mint hogy azonban a hadsereg valószággal rajong Trockijért, elítávoitása minden megrázkódtatás nélkül nem meherne végebe és ezért politikai tapintattal kompromisszum jött létre a párt és Trockij között. Trockij, aki a folyamatos támadásokat megunva, egyelőre belettség címén válik meg a reábizott ügyek vezetőitől és valamelyik délorszországi fűrdőhelyre vonul.

Maniu meg akarja szüntetni a kisebbségek mai elnyomatását

(Bucaresti-Bukaret, december 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi nemzeti párt tegnap délután nagygyűlést tartott. A nagygyűlésen Pop képviselő elnököt, aki hosszabb beszédében epológát tartott a nemzeti párttól és kijelentette, hogy Désen Dobrescu Auréit választották meg képviselőnek.

Mania Gyula hatalmas beszédében rámutatott arra, hogy a nemzeti párt meg akarja szüntetni a kisebbségek mai elnyomatását.

— Olyan államot akarunk, — mondotta — amely a gyulafehérvári pontok alopján épül fel. A gyűlés utolsó szónoka Popovici képviselő a déli választást botrányokról emlékeztet meg és elmondotta, hogy Désen a választási visszaélések miatt vér folyt, mert a hatóság fegyvert használt az igazság é dekeben tüntető parasztság ellen.

Véget érnek a diákzavargások?

Bukarestben újabb tüntetések voltak. A jasi egyetemi tanács ülése. A békét akaró egyetemi hallgatók tüntetése

(Cluj-Kolozsvár, december 15. Az Uj Kelet munkatársától.) Az antiszemita mozgalomnak december tizediki évfordulója újabb akciók indultai pontja volt, amely egyre nagyobb méreteket öltött. Bukaresti jelentés szerint az antiszemita agitáció most már a politechnikumra és a kereskedelmi akadémiára is kiterjedt. A politechnikumot mintegy kétszáz-háromszáz főből álló diákcsoport szellette meg és mintán a zsidó hallgatókat megverték és kidobták, előrrikadózták magukat az egyik teremben. Carpen rektor telefonfelhívásra egy század katonaság szállította meg a politechnikumot és erőszakkal elűvöltotta el a diákokat, akik közül nyolcat letartóztatottak. A diákok a politechnikum földszintjén a békét is beverték. A kereskedelmi akadémián ugyancsak súlyos incidensek voltak. Itt tíz zsidó hallgatót vertek meg.

Az egyetemen tegnap délután újabb antiszemita excessusok voltak. Pangrati rektor a rendőrszektúrától katonai beavatkozás kért. A katonaság azután helyreállította a rendet. Értésülésünk szerint a diákság elhatározta, hogy a további akciókat beszünteti és hétfőn megint helyreállítja az egyetemeken a nyugalmat és rendszeren látogatja az előadásokat. A letartóztatott diákok elleni eljárást folytatják. Tízöt diákot előállítottak. Két diák kivételével a többi mind szabadonbocsátották.

A jasi egyetem nagykollégiuma Popovici rektor vezetésével ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy az összes diákothonokat heden bezárják és az előadásokat a karácsonyi vakáció végéig beszüntetik. A kurzusok megkezdésének időpontját azonban nem állapították meg. A nagykollégium ülésén Matei Cantacuzino igen érdekes kijelentéseket tett, amennyiben elmondotta, hogy lépéseket tett a Cuzával való kibékülés irányában. Mikor azután most a diákzavargások kiújultak, Cuzához fordult és arra kérte, ne engedje meg, hogy a régi botrányok kiújuljanak. Cuz azonban ezt a kérést azzal utasította el, hogy a diákok maguk irányítják a mozgalmat és neki nincs joga beavatkozni. A nagykollégium határozata folytán a rendőrprefektus intézkedett a nem jasi diákok elutazása felől. A diákokat városunkint csoportosítják és úgy intézkednek arról, hogy elutazzanak.

A jasi tanács határozata igen súlyosan

érintette a diákokat, mert nagyrésze teljesen távol áll az excessusoktól és ennek dacára nem folytathatja tanulmányait. A beszarabiai diákok ülést tartottak, amelyen tiltakoztak az ellen, hogy ilyen általános határozatokkal büntessék a diákokat. Követelik, hogy lépjenek fel a legerélyesebben a rendbontókkal szemben, de ne akadályozzák meg azok tanulását, akik valóban azért járnak egyetemre, hogy ott tanuljanak. Ezt a kívánságukat memorandumban terjesztik be a közoktatóügyi miniszterhez is. Ugyanakkor azonban a keresztény diákok egyesülete gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy tiltakozó memorandumot intéznek Moldva metropolitájához, amiért december tizedikén nem engedte meg az ünnepi istentisztelet megtartását.

A bukaresti egyetem tanári kara ma fog határozni a diákzavargások ügyében. Dr. Mincviciu, a diákothonokra felügyelő bizottság elnöke bejelentette, hogy amennyiben tovább folynak a zavargások és a diákok továbbra is a diákothonokban tartják meg gyűléseiket, úgy a bizottság kénytelen lesz az összes diákothonokat becsuktatni.

A nagyváradi diákság elhatározta, hogy az akcióit tovább folytatja és nem engedi meg, hogy egyetlen zsidó hallgató is résztvegyen az előadásokban.

Földrengés Ausztriában és Olaszországban. Az elmúlt szombaton délután öt órakor Salzburgban gyors egymásutánban nyolc földrengést éreztek. Ugyanakkor Innsbruckban és Gasteinban is érezték a földrengést. Károkat sehonnán nem jelentettek. Linzben és Felsőausztria több más helységben szintén volt földrengés és Fuméből és Triestből jött értesülések szerint hajnali öt órakor ott is erős földrengéseket éreztek Karinthia több helységében a házak is megsérültek. A bécsi szelmograf három ízben jelez földrengéseket, amelyek valószínűleg az osztrák Alpok vonalain támadtak. A földrengés rezgéseit Bécsben is érezték. Olaszországból jelentik, hogy Udinében erős földrengés volt, amely nagy károkat okozott. Lanco helységben földösszehamlást okozott a földrengés és nagy pánikot keltett a lakosság körében. Arcoban és Cividaleban házakban nagyobb károkat okozott.

Egyszatmári, „báróné“ félmillió utlevél-szélhámossága

Dna Maria Sturm, alias alsóbesi Eötvös Mária. Az Argetoianu-panama szájai Szatmáron. Egy szegény tanítónő tüneményes karrierje

(Sata-Mare Szatmár, december 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A múlt hét folyamán egy szatmármegyei faluból feljelentés érkezett a szatmári ügyészre Dna Maria Sturm, alias alsóbesi Eötvös Mária állítólagos báróné ellen. A feljelentő beadványához a következő elismervényt mellékelte:

„Alulírott elismerem, hogy X. Y. urtól az amerikai vizum előlegeként 3000 szász háromezer lejt felvettem. Ezt az összeget itt, Szatmáron legkésőbb augusztus 1-ig visszafizetem, ha addig a vizumot meg nem kapná. Dátum.

Dna Maria Sturm
Hotel Central, Camera 37
București.

A szatmári hatóságokhoz az elmúlt hónapok folyamán már több ízben érkezett jelentés arról, hogy egy feltűnő eleganciával öltözött, magát báró Eötvös Mária, alias Dna Maria Sturm nevező uriaszony Szatmáron és a Szatmárt környező falvakban a hiszékeny emberekől szórta a cmen, hogy részükre a fent-állók kivándorlási rendszabályok megkerülésével amerikai vizumot szerez, kisebb nagyobb összegeket csal ki. Az állítólagos báróné előadta az üzletfeleknek, hogy ő Vaitoianu miniszter fivérének, Vaitoianu tábornoknak megbízásából köti az üzleteket. A tábornoknak előrangú összeköttetései vannak a kormányhoz és ilyen módon jut a vizumokhoz.

A beérkezett feljelentések nyomán már több ízben megindult a nyomozás, melyek minden esetben eredménytelenül végződtek. A legutóbbi feljelentés aztán fontosabb adatokat közölt Dna Maria Sturm személyére vonatkozólag. Ezen a nyomon elidőlvén aztán hamarosan kiderült, hogy Sturm Mária leánynevén valóban Eötvös Mária nevezik és ambar nem báróné, de családja a legelőkelőbb szatmári gentry-familiákhoz tartozik. Apja, alsóbesi Eötvös Ferenc nyugalmazott őrnagy, jelenleg egy előkelő erdélyi biztosítótársaság szatmári vezérigazgatója, aki állítólag távoli rokonságban van báró Eötvös Józseffel, a nagy regényíróval is.

Egy heti nyomozás után kiderült az is, hogy Sturm né Eötvös Mária szánál több, a fentiekhez hasonló bouja van forgalomban s e bouk általában négy ötezer lejről szólnak. A szélhámós báróné tehát a hírhedt utlevélpanama káposztán

több mint félmillió lejt csalt ki a jóhiszemű parasztoktól,

mert nyilvánvaló az, hogy a rászedettek között igen sokan vannak olyanok is, akik kivándorlási szándékukat nem szívesen tudatják a hatóságokkal és veszni hagyják pénzüket, elállanak a feljelentéstől.

A károsultaknak az a csoportja, amelynek mit sem árthat az, ha az ügyész tudomást szerez Eötvös Mária-val való összeköttetéséről, most együttes feljelentést tesznek a bíróságnál és törvényes úton próbálnak szegényes pénzeikhez jutni.

Báró Eötvös Mária

A szélhámosság híre tegnap futóútként terjedt el és óriási feltűnést keltett Szatmáron, ahol az Eötvös-család igen előkelő szerepet játszott. Eötvös Mária, aki a félmilliónyi vizumelőlegért mindössze néhány értéktelen nyugtát adott cserébe, mindenkinek ismert a városban. Eötvösék az impériumig igen fényes, költséges életmódot folytattak. Az impérium után Eötvös Ferenc lemondott rangjáról és elvesztette főként földjeiben fekvő vagyonát is. A hirtelen szűsége került család akkor Eötvös Mária — akinek életsorsa egyébként ugy indult, mint a legtöbb gazdag gentry-kisasszonyé — praktikus pályára nevelendő, beadta egy tanítónőképzésbe. Tanulmányai végeztével Eötvös Mária férjhez ment egy Sturm nevű brassói katonatiszthez, azonban a házasság egy félévnyi együttélés után felbomlott. A válópör befejeztével a szatmári gentry-kisasszony egy bukaresti leány nevelőintézetbe került tanítónőnek. Azonban a jómódohoz és szabad élethez szokott tanítónő nem bírta megszokni az internátus puritán rendjét,

szigorú szabályait és rendhezköthetőségét. Addig fáradozott, míg sikerült neki különböző kormányösszeköttetéseket teremteni és ekkor a szegényes, rosszul jövedelmező tanítónői állást felcserélte a gyorsan és különösebb munka nélkül kifizetődő kijárói pályával.

Egy hirtelen karrier

Az összeköttetések megteremtése után Eötvös Mária megkezdte egész Erdélyt behálózó szélhámosságát. Titokzatos üzletársági segítségével először csak azoknak az ügyeit intézte el, akik a fővárosba utaztak ügyes bajos dolguk elintézésére — később azonban feltűnő és rikkító eleganciával öltözve beutazta a nagyobb erdélyi városokat, ahol személyesen hajszolta fel az áldozatokat. Kivételi engedélyektől kezdve az állampolgárság megszerzéséig mindenre vállalkozott Eötvös Mária, de a rábizott

ügyleteket rendszerint nem intézte el, hanem a felcsesedett, többnyire nagyösszegű előlegekkel rendszerint megegyezett. Amerikai vizumok szerzésével mindössze három-négy hónapja kezdett foglalkozni. Ugy látszik, ez kifizetődő üzletnek bizonyult, mert sorba bentarta a szatmármegyei helységeket és sikerült is neki félmilliónál nagyobb összeget összeszednie. A károsultak vallomása szerint több ügyfelének meg is küldötte a vizummal ellátott amerikai utleveleket, de minden egyes sikeres elintézés után 7-8000 lejt kijárási illetéket szedett be.

A legutóbbi hónapokban Eötvös Mária Kolozsvárra költözött, ahol a Str. Memorandului 2. szám alatt volt állandó lakása. Egyes információk szerint a hirtelen karriert befutott kijárónő ugyancsak Kolozsvárra villát is vásárolt magának.

A szatmári ügyész Dna Sturm Eötvös Mária ellen elfogató parancsot ki és elrendeli országos körözését, mivel jelenlegi lakhelye ismeretlen. A nyomozás igyekezik fog az az összeköttetés, amely az állítólagos szélhámosságai és a bukaresti utlevélpanama között fennáll. Teljesen felderíteni és egyúttal legalább hozzávetőlegesen megállapítani azt, hogy mennyit tesznek ki a tanítónő által kicsalt összegek.

Mikes Imre

Oroszország és Románia kölcsönösen nem fogadják be a politikai menekülteket

A cetatea-albai román-orosz tárgyalások

(Bukaresti Bukarest, dec. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A cetatea-albai román-orosz tárgyalásokról jelenik, hogy az orosz bizottságban a moldvai köztársaság képviselője is helyet foglal. A tanácskozás első tárgya a tatarbanari betörés volt, mely ellen a román delegáció energikus tiltakozást jelentett be, okmányokkal bizonyítva az orosz szovjet-köztársaság bűnösségét. Az orosz küldöttség jegyzékben válaszolt, kijelentve, hogy egy moszkvai központi kormány, mint az ukrán köztársaság kormánya elhárít magától minden közöséget a

legutóbbi betörésekkel kapcsolatban. Megismételt a jegyzék Oroszország békekészségét Romániával szemben s ilyen intenciókkal igyekszik a rendet az egész határvonalon fenntartani.

A bizottság elhatározta, hogy ezután sem Románia, sem Oroszország nem fogad be menekültet a másik állam területéről. A szovjet-delegáció ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy Oroszország kész a határellenőrzésnek legközelebb magát alávetni és az új elővizsgálati intézkedéseket a maga részéről is elvállalni.

Mussolini felelős Matteotti meggyilkolásáért

A fascista diktátor titkos vérbírósága? Moszkva forradalomra akarta kihasználni a Matteotti-gyilkosság nyomán támadt zavart

(Róma, december 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország közvéleményét mostanában ismét erősen foglalkoztatja a Matteotti-gyilkosság és annak előzményei. Ezekről szól Finzi emlékirata, amely nagy leleplezőekkel szolgál.

Még az év júniusában történt, hogy a demokráta ellenek vezetőjét, Amendola tisztviselőt folk-reste egy újságíró. Ez közzölte vele, hogy módjában volt betekintést nyerni Finzi emlékirataiba. Akkoriban Finzi nagyon megkérdte az újságíró, hogy ne közölje az emlékirat tartalmát, mert könnyen megtörténhetik, hogy emitt az orosz „cseska“ elteszi láb alól.

Az emlékirat — az újságíró kijelentése szerint — azt állította, hogy a „cseska“ Mussolini kivégzésére alapították és az irányítást is ő tartotta meg magának.

A „cseska“ komitétja hat személyből állott, akik közül a Matteotti-gyilkosság ügyében ketten le vannak tartóztatva. Az összes, abban az időben elkövetett gyilkosságok a titkos társulat parancsára hajtottak végre és Mussolini felelős mind ezért a parancsokért, amelyek a cseska részéről indultak ki.

Egy újság értekezése szerint bizonyítékok

vannak arra nézve, hogy Moszkva a Matteotti-gyilkosság után nyomban szoros kapcsolatokat keresett az olasz kommunisztákkal és megígerte nekik, hogy a forradalom kitörése esetén azonnal fegyverrel és dgyekkel segítségére lesz a munkásforradalomnak. Az antifascista forradalom megjött június tizedikére vagy huszadikára állapították meg. A demokráta ellenek azonban nem volt hajlandó Mussolinit ezen az éron lezárni a kormányzás ééről, hanem alkotmányos úton akarta eltávolíttatni.

A német szocialisták baloldali kormányt követelnek

Berlin, dec. 15. Marx kancellár tegnap fogadta a szocialista párt vezetőit, akik kijelentették, hogy a választások eredménye szerint a közvélemény helyesli az eddigi gyakorlati politikát, elsősorban a külpolitikát. A szocialisták véleménye szerint egyedül baloldali kormány lehetséges és kijelentik, hogy egy jobboldali kormány alakítását minden lehetséges eszközzel támadni fogják.

* Gumibőlgyőzőket (háború nyelvéket is) olcsón szerezhet be Imperialnál, Cluj Minorita-utca

Férfi raglán . . . lej 2650
Férfi öltöny . . . lej 2400
Férfi nadrág . . . lej 850

Rador No 4182

Katz & Mendel

Cluj, Piața Unirii No 10.

Férfi raglán . . . lej 2650
Férfi öltöny . . . lej 2400
Férfi nadrág . . . lej 850

HIREK

ntáste el, hanem a fel-
segű előlgekkel remé-
ai visumok szerzésével
apja kezdett foglalkozni.
születnek bizonyult, mert
megyei helyeségeit és
nagyobb összeget össze-
mása szerint több egy-
vizummal ellátott amé-
n egyes sikeres elinté-
ési illetéket szedett be.
Eötvös Mária Kolozs-
Memorandumai 2. szám
gyes információk szerint
kijáródnó ugyancsak Ko-
magának.

em fogadják

csolatban. Megismétli a
készségét Romániával
ol igyekszik a rendet
rtani.
g, hogy ezután sem
nem fogadják be me-
területéről. A szovjet-
an kijelentette, hogy
ellenőrzésnek legköze-
és az új elővizitáció
széről is élelt e'éptetni.

olásaért

ka kiharznál

Moszkva a Matteotti-
szoros kapcsolatokat
istákkal és megígérte
titkórése esetén azonnal
iségére lesz a munká-
ista forradalom nap-
huzadikára állapí-
ellenzék azonban
lmit ezen az éron le-
hanem alkotmányos

sták baloldali
vetelnek

ancollar tegnap fogadta
ik kijelentették, hogy
rint a közvélemény
politikát, elsősorban a
eleménye szerint egy-
éges és kijelentik hogy
tását minden lehető-

az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság
napilapja
szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás meg-
jelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei,
félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

Vigasz csak egy marad

Fanyar fényt hnt a holdszár,
Gyíkos, magános ój!
Már nem rejtem a könyveket,
Akkik szerencsék jöjjenek,
Mert elősít a döbönnet,
Mégöl a szesvedely!
Be boldogok az ostobák,
S a szánalom be ssep!
A hold hideg és reseketek,
A csillag fényes reseketek,
Meg egy aszony-sájt vesztetek
S magához int az ég!
Magához int és menni kell...
Vigasz csak egy marad:
A szomját szeszszel ölni el
Lásas mámorban törni el,
Ha fáj és megrokkant a csók,
A bolondos borkancsót!
Be jó is kirugni a mából,
A but vidámra költeni,
A régi rossz szerelmeket
Mint rongyra főzött selyneket
Testünkre fel nem öltetni,
Mindig kacogva töltetni!
Már elfabult a fájdalom,
Szívvel szivet már nem lessek
És oitra könnyeket tütam,
Nem sírok semti lány után,
Noha egy szájt keresek,
S egyszer öökre elessek!

Ha'nat László

— Zsidó népegyetem Danzigban. Berlinből
jelentik: Danzigban legutolsab zsidó nép-
egyetemet fognak felállítani, amelynek célja a
zsidóság szociális és kulturális problémáinak
tudományos kutatása és terjesztése. Az egyetem
munkáját gazd g danzigi zsidók önzetlen fá-
radtsága és áldozatkészsége teszi lehetővé.

— Franciaországban zár alá vették az
arasz vagyont. Parisból jelentik: A párti
törvényesek elnökének rendelkezése zár alá he-
lyezték Oroszországnak Franciaországban levő
mindazon javait, melyek magántulajdon tárgyát
képezik, továbbá az orosz állam tulajdonát
képező vagyontárgyat is.

— Kitüntetések. Ófelsége a király Margau
János tündai gyógyszerész, a Chim. Farm. bizott-
ság tagja a gyógyszerészet terén kifejtett érdem-
es munkásságának elismeréséül az I. osztályú
egészségi érdemkeresztjével; Nagy Samu gyógy-
szerész, a „Revista Farmaceuti“ szerkesztője ugyan-
sak a gyógyszerészet terén szerzett érdemeiért
egyanzezen érdemkereszt II. osztályával tüntette
ki. — Ugyanitt regisztráljuk, hogy dr. Orient
Gyula gyógyszerész és orvostudornak a tudomány
és kultúra terén kifejtett munkásságának elime-
réséül Ófelsége egyanezen rend I. osztályú érdem-
keresztjéi és végül dr. Péter Bela, a clujai Gazda-
sági Akadémia igazgatójának, a nemzetgazdaság
terén kifejtett érdemeinek elismeréséül ugyancsak
az I. osztályú egészség érdemkeresztjét adomá-
nyozta.

— Elhalasztották a Lőblé-szeszgyár kény-
seregyezségi tárgyalását. Nagyváradról jelentik:
A Lőblé-szeszgyár kénysseregyezségi ügyében a
nagyváradi törvényszék ma délutánra tüzte ki a
tárgyalást. A tárgyaláson Tóth Kálmán törvény-
széki bíró elnökölt. A szeszgyár vagyonszelője
dr. Egri kérte a bíróságot, hogy a tárgyalást
napotjak el, mert időközben újabb hitelezők jelent-
keztek. Tekintettel arra, hogy a tárgyaláson sok
külföldi hitelező jelent meg, a bíróság a külföldi
hitelezőket lassavatatta. A külföldi hitelezők el-
fogadták a gyár által felajánlott kvótát. Ezután az
elők kihirdette, hogy a tárgyalást bizonytalan
időre elnapolja és utasította a vagyonszelőt,
hogy záros határidőn belül pontos mérleget nyujt-
son be a bírósághoz, amelyben az összes követelé-
sek szerepeltének.

Ujra verekedés volt a bukaresti egyetemen

Bukarest, dec. 15 A fővárosi egyetemen ma déle ött a jogi fakultáson újabb összeütközés volt a román és a zsidó diákok között. Erre Pangratl rektor a közoktatásügyi miniszter hozzájárulásával a belügyminisztériumtól kért kúrhatalmat a rend bíztoitására. Azonnal csendőrséget vezényeltek az egyetemre, amely jelen volt az összes előadásokon és megakadályozott minden atrocitást. Ma délelőtt a belügyminisztériumban Tatar-scu tanácskozott Nicolaeanu rendőrprefektussal ebben az ügyben. A „Vitorul“ értesülése szerint, ha a diákvargások nem szűnnek meg, úgy a bukaresti egyetem is bezárják.

— Herriot gyógyulófelben. Parisból jelen-
tik: Herriot egészségi állapota nem kíván sebé-
sleti beavatkozást. Az orvosok remélik, hogy 10
napon belül elhagyhatja az ágyát.

— Aviva Barasszia - estely Szászvároson
November 29 en zajlott le fényes színpadon a szász-
városi Aviva Barasszia által a kultúrlep javára
rendezett estely. Nagyszámú közönség s a kör-
nyékbeli avivások és barassziaiások jelenléte vál-
totta ki a szereplőköl tehetőségük legjavát. Az
estelyt P llak Rudolf prológja nyitotta meg, me-
lyet Steiner Erzsébet adott elő. Az est követő egy-
felvonásos vígjátékban Kohn Bella, Hoffmann
Frida, Weisshaus László és Iszák Hermann szere-
peltek, kiknek legnagyobb elismerésül a közönség
állandó dertelgesse szolgált. Weisshaus György V.
Alexandri „Vitorul“ jával, Hermann Iszák kúplé-
ával aratott sikert. Komoly érteket képviselt
Weisshaus László habar szavala Pinhas Kremer:
„Hit“ című költeményét adva elő. A tehetőséges
Liebermann Ilona szargon és román dalait Lie-
bermann Sarika kísérete szongorán. A kedélyes han-
gulatu estely egy fénypontját képezte a „Pftterné
és Tereza“ című egyfelvonásos vígjáték, melynek
szereplői közül ki kell emelni Vass Lillit, aki hű
színdeti alakítását nyújtott. A többi szereplők:
Arhám Frida, Liebermann Ilonka, Margel Simon
és Weisshaus László színtén elsőrangúak voltak.
Az estely műsorát Farkas Bözika szép keleti
táncá zárta be. A műsort tánc követte, mely fényes
hangulatban reggelit tartott.

— Az argentinai főkonzul. A bécsi lapok
hasábján szerepelnek be egy szelbámos legújabb
balandjáról. Nehány héttel azelőtt Gmundenben
felútt egy ottani szállótulajdonos leányának, Fuchs
Frdának hirtelen eltűnése. A tűznehéves tűn-
ményes szépségű leány megismerkedett egy ember-
rel, ahi magát dr. Otto Pollandesnek mondotta és
a városban mint Argentina főkonzulja szerepelt.
A jászorabeli férfi állandóan nagy bírtokairól
és háziáról beszélt a leány szülei előtt, akiket ilyen
módon könnyen megcsodított. Biztos fellépésével
és megnyerő modorával a fiatal leányt is impon-
sult és már megállapították az eljegyzés napjában.
Az eljegyzést megelőző héten az állatlagos Pollan-
des dr., a leány anyja és a leány Bécsbe utaztak,
hogy itt különböző háztartási cikkeket vásároljan-
nak. Bresben a vőlegény megszöktette anyjától a
leányt. Amikor a feljelentést Bécsben megtették,
a rendőrség bünygyi osztályában megtalálták a
főkonzul ur arcképét a bűnösök albumában. E
szerint dr. Otto Pollandes Otto Pojacsek nevű
hires szelbámosal azonos, ahi kilenc évet tölt-
ött Argentínában. A háboru előtti Prágába tér-
vissza és itt mint fogtechnikus szerette volna
megalapozni szerencsésjét. A háboru alatt két
ízben hazasodott és mind a két alkalommal
elherdálta a hozományt. A leány eltűnéseével
kapcsolatban felmerül a gyanu, hogy Pollandes
veszedelmes leánykereskedő. Ez a gyanu meg-
erősítette egy párisi távirat, amely jelzi, hogy a
megszöktetett leányt a rendőrség letartóztatta. A
leketlen ember minden valószínűség szerint a sze-
rencsétlen természetű gazdag férfiak kezére játesztta
és cserben hagyta. A leány így juthatott a fer-
tőbe és az utcára, ahol a rendőrség rátalált. A szomorú
hírt közölték Fuchs Frda szüleiivel, akik nyom-
ban Párisra utaztak.

— Egy világhírű sebész autóbalesete. Ber-
linből jelentik: Tegnap a Charlottenburg felé vezető
uton egy autómobil beleütközött egy másik gép-
kocsiba, amelyben dr. August Borchardt tanár vi-
lá hírd sebész ült feleségével. Borchardt autója
fölborult, a tanár boldoróést és agyrázkódást szenvedett, felesége pedig keresztosottoróést. A sérülte-
ket eszméletlen állapotban vitték a kórházba.

* Amint értesülők a királyi udvar ma leve-
let küldött az ismeret kol szvári „Gárdi“ tétel fény-
képesseti műtérnöknek (Str. S. gusa No. 20) A le-
véiben az udvr 25 példányt utána rodel M. ria
bírályné és Mariora hercegnő fényképeinek, melye-
ket Gárdi műtérme a királyi család szuszatusi
magas látogatása alkalmával készített és elismeré-
sét fejezi ki a képek művészi kivitele fölött.
* Staniol gyárképviselőti raktár Lepage, Cluj.

— Eljegyzés. Selamann Irenke (Oradea Mare)
és Hirschhorn Márton (Cluj) jegyesek.

— Tűz a Széchenyi-téren. Ma délután fél-
kettőkor Ilea Romulus és Chindrudan rendőrism-
tek a Széchenyi-téren járálva észrevették, hogy a
Széchenyi tér 40. szám alatt lévő Goldstein Mihály
kémartáru üzletéből füst szivárog ki. A két rendőr-
tisztviselő a feltedés után telefonon azonnal érte-
sítette a tűzoltóságot, valamint a rendőrséget is
avizáltak és embereket küldtek a közelben lakó
üzlettulajdonosért. Alig néhány perc múlva Gold-
stein Mihály is kikerkezett az égő üzlethez. A nála
lévő kulcsokkal felnyitották az üzletet és a tűz-
oltók hiányában elsőnek a két rendőrtisztviselő
hatolt be az üzletbe és megkezdtek a mentési
munkálatokat. Néhány ember vedrekkal és egyéb
edényekkel viset hordott az égő üzletbe és így a
tűz terjedését idejében meg lehetett akadályozni és
rövid időn belül teljesen el lehetett fojtani. Idő-
közben a tűzoltók is, egy kicsit késve ugyan, de
teljes felszereléssel kikerkeztek a helyszínre, ahol már
nem sok munkájuk akad. A két jelentéktelen,
ami biztosítás útján megterül. A helyszíni vizsgál-
lat megállapította, hogy a tűz a kályhában maradt
parasztól keletkezett.

— Avatás. December 13-án, szombaton délben
a clujai egyetem Engelberg Reginat az összes or-
vosudományok doktorává avatták.

— Kiállítás. A Turbat gimnázium eserkész-
esszapai 1924 december 21-én, vasárnap délelőtt
tíz órákor nyitják meg az ez évi kézimunka és
műhelyekben készült tárgyak kiállítását. A kiállít-
ás 28 ig lesz nyitva. A kiállított tárgyak a katalo-
gusban te tüntetett árakon eladásra kerülnek és
a megvásárolt tárgyakat a bezárást követő napon
hazaszállítják. A kiállítás helye Eötvös utca 8., a
Tur ut gimnázium termében lesz.

* Ügyvédi hír. Dr. Francovici Jenő ügyvéd
Bucurestben irodáját Strada Franklin 5. sz. alól
Str. d. Badului 8 szám alá helyezte át. Telefon:
37-58

* Franz Rosenzweig: Sechzig Hymnen und
Gedichte des Jehuda Halevi — 400 lej. Megrem-
delt Lepage Cluj.

Advertisement for 'Nagykarácsonyi vásár' (Great Christmas Market) featuring 'B L A T T' brand. It lists various goods and prices, such as '1 pár kötött női harisnya' for 25 lei and '1 pár férfi zokni' for 145 lei. The market is held at Piața Unirei 13.

KÖZGAZDASÁG

Elhalasztották a CFR. januárra tervezett tarifaemelését Csak április elsején lép életbe az új tarifaemelés. Rendezik a teherárúszállítást

(Cluj-Kolozsvár, december 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukaresti hírek nyomán az Uj Kelet is megírta, hogy a CFR. vezérigazgatója január 1-ével tarifaemelését vett tervbe. Illetékes ilyen nyert értesítéstünk szerint a CFR tarifaemelési tervének keresztülvételét elhalasztotta, mert a mostani emeléssel kapcsolatban rendezni akarják a teherárúszállítási díjak osztályozását is.

A bukaresti UGIR központja a napokban küldött levelet a CFR vezérigazgatójához, amely küldöttség az a felvi ágrisi ást képta, hogy az új tarifaemelési kapcsolatban rendezni akarják a teherárú értékei szerinti csoportosítást és az új nomenklatura szerinti az eddigi három rendezés és három specialitás osztály helyett tizenkét osztályba fogják csoportosítani a teherárúszállítási díjakat.

portói a teherárúszállítási díjakat. Ez a rendezés a magasabb értékkel bíró árukra díjmentességgel fog ugyan járni, de ezzel szemben leszűkítik azoknak a teherárúknak a szállítási díjait, amelyek az eddigi teherdíjteleket nem bírták el.

Az új tarifaemelés tervezete egyébként meglehetősen előrelátó áll poiban van és rövidesen befejezték nyar. A CFR vezérigazgatója kijelentette az UGIR küldöttségének, hogy az új tarifaemelés addig nem lépteti életbe, amíg a tervezetet az két keretében, az érdekeket gazdasági szervezetekkel meg nem vitatják, hogy az esetleges sérelmes rendelkezések még az életbelépés előtt kiküszöbölhetőek legyenek. Az új tarifaemelés előrelátólag április 1-én fog életbe lépni.

Ausztriában a jövő év elejéig érvényben lesz az új pénzegység Száz- és huszonötshillinges aranyok. A váltópénz neve: stüber

(Bécs, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt pénteken az osztrák Nemzeti Tanács elé terjesztették az új valutatörvényjavaslatot. A javaslat célja, hogy törvényesen is megállapítsa a már fennálló és húszéves idő óta stabilizált osztrák valutavázsonyokat azon az alapon, hogyan azok a genfi program és a szanálási akció során kialakultak. Lényege ennek a törvényjavaslatnak, hogy a koronát, amely Ausztriának harmincegy év óta volt valutáris egysége, teljesen megszüntessék. Helyébe a shilling lép, amely a mai tízezer korona értékét képviseli. Hogy a shilling a gyakorlatban is keresztülvihető legyen, a kormány elhatározta, hogy 1925 január elsejétől kezdve minden közhatalóság tartozik összes pénzügyi tranzakcióit shillingekben végrehajtani. A bírósági megkeresések pénzügyi vonatkozásai szintén shillingekben tüntetendők fel. Minden közjegyzői és bírósági akta csak shillingre szólhat. Ezzel szemben a magánosoknak szabadságában áll könyveik számtételeit akár shilling, akár koronában vezetni. A kormány ezzel akarja engedni a közgazdaság számára, hogy következetesen a shillingszámításra menjen át.

de egy későbbi időpontban a magánvállalkozások könyveit is csak shillingekben szabad vezetni. A törvény tervezet kilencedik paragrafusa felhatalmazza a kormányt aranyérmek veretésére. Ezek száz- és huszonötshillingesek lehetnek. A százshillinges súly 23 5245 gram, a huszonötshillinges 5 8811 gram. Minden érmet egyezményesen rézzel kevernek. Egyelőre a kormány nem gondol arra, hogy aranyt korlátozott mennyiségben adjon ki. Ezzel szemben magánosok a veretési költségek megfizetése ellenében tetés szerinti mennyiséget készíthetnek, feltéve, hogy a pénzverde nincs lefoglalva.

Az ezüstshillingek tekintetében a törvényjavaslat követeli, hogy a kormány tízszor annyit adjon ki, mint amennyi lakóia van az országnak. Az ezüstshilling áll 640 ezrelék ezüstről és 360 ezrelék rézből. Ugyanígy aranyban állítják elő a duplashillinget és a félshillinget is. A magánforgalomban senki sem kötelezhető arra, hogy ötven shillingnél többet fogadjon el fizetésképpen.

A shilling váltópénzei csakis olyan mennyiségben adható ki, hogy minden lakosra öt shilling jusson. A váltópénz neve: stüber.

A mai valutapiac

A mai napon gyöngén indult a devizapiac. Az egész vonalon főleg a kínálat dominált. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 358-360, magyar korona 370-375, cseh korona 5 95-5 98, francia frank 10 60-10 70, svájci frank 38 50-38 70, dollár 198 00-199 00, angol font 938-942, olasz lira 875-880.

Valutapiac december 15-én

Bukarest. Devizák: Páris 1070, Berlin — London 935, Newyork 198 00, Róma 862 00, Zürich 38 50, Bécs —, Prága 595, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 730 —, márkák 48 00, leva 135, török lira 105, font sterling 920, francia frank 10 80, svájci frank 38 00, olasz lira 870, drachma 330, dinár 270 —, dollár 193 00, lengyel márkák 36 00, osztrák korona 28 50, magyar korona 27 50, cseh korona 580.

Zürich. Nyitás — Zárlat: Berlin 123 00 — 123 00, Amsterdam 308 50 — 308 50, Newyork 516 50 — 516 60, London 3424 00 — 3425 00, Páris 2760 00 — 2770 00, Milánó 3227 50 — 3228 00, Prága 1560 00 — 1555 —, Budapest 70 25 — 70 00, Belgrád 377 00 — 770 00, Bukarest 265 00 — 266 00, Varsó 89 50 — 99 50, Bécs 72 75 — 72 80.

Párisi tőzsde: Bukarest 950, Zürich 362 00.

Egy kolozsvári és nagyszabenyi cég fizetési képtelensége. A kolozsvári hitelezői védelem útján kénszerügyi eljárás megindítását kérte maga ellen Soos és Szupjár kolozsvári kereskedő cég, amelynek hátszázötvenezer lej a passzívja. Ugyancsak a hitelezői védelem útján Beckner M. és Fiat nagyszabenyi áruház jelentett be fizetési képtelenséget többmillió lej passzívával.

Román ásványolajtermékek kiviteli statisztikája. Bukarestből jelentik: Románia augusztusi ásványolajtermék kivitele a most közzétett statisztikai adatok szerint 35.137 tonna volt 358 914 lej értékben. A kivitel legnagyobb felvevője Anglia, azután Egyiptom, Magyarország és Jugoszlávia következnek a sorban.

Bezárták a bánffyhungyadi mészárszéküket. Néhány nappal eselőtt maximálták Bánffyhungyadon a hus árát. A bánffyhungyadi mészárosok a maximálással nem voltak megelégedve és ezért elhatározták, hogy marha és borjúhúst nem fognak addig árúcsítani, amíg újabb maximálás nem történik. A mészárosok különösen azért tartották sérelmesnek a maximálást, mert az ármegállapításról meghallgatásuk nélkül döntöttek. A mészárosok akciójának ellensúlyozására a szolgabíró elrendelte a mészárszékek bezárását. A bánffyhungyadi mészárosok a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara útján jelentették be felebbezést a szolgabírói rendelet ellen.

Az utódállamok közötti gazdasági kapcsolat megszilárdítása. A bécsi kereskedelmi kamara felhívta az utódállamok kereskedelmi testületeit, hogy tartanak Bécsben közös konferenciát. A bécsi kereskedelmi kamara még a tél folyamán kívánja a konferenciát megrendezni, melynek célja volna az utódállamok közötti gazdasági kapcsolatok megszilárdítása.

Rövidesen mektörténik a lónyai szénbányák nacionalizálása Bukarestből jelentik: Bukarestben a napokban bizottság foglalkozott a lónyai szénbányák nacionalizálásának kérdésével. A bizottság megállapította, hogy a bányák nacionalizálása nem jár olyan körülményekkel, mint a lónyai és vulkani üzemek nacionalizálása és így lehetségesek tartják, hogy a lónyai szénbányák nacionalizálás rövid időn belül megtörténik.

A legfelsőbb véleményező tanács ülése. A munkásbiztosítási ügyben a legfelsőbb véleményező tanács december 18-án ülést tart Bukarestben. Az ülésen az általános munkásbiztosítási kérdéseken kívül a jövő évi költségvetést fogják tárgyalni.

Stoewer írógép. Gyár LePage
kepv. Kerjen a ajánlatot

Prima **tűzifát**
ölenként vagy aritva, kereskedőknek és fogyasztóknak legutányosabban házhoz szállít: **Staruinta Romaneasca S. A.** faozsálya. Cluj, Piata Uniri 20. **229. Telefoz 804.**

Utol-érhetetlen olcsó
árakért szerezheti be karácsonyi szükségleteit — női és férfi **szövetek, selymek, vászon és mosóárúokban**
Heller, Weisz & Molnár
divatáruházában — Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand No 6.
Nagy, olcsó karácsonyi maradékvásár

Modern ruhafestés, tisztítás CINK-nél, CLUJ Lloyd 3022.

Eredeti „Klingerit” minden méretben kapható **Grossmann Jenő** Baross-utca 10. Sürgönyeim: Műszaki üzlet Grossmann. Telefonsz. 6-36 **NAGYVÁRAD**

Divatos nőikabátok végleges kiárúsítása mélyen leszállított, **minden elfogadható áron. URANIA áruház** Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 34. Uránia-mozival szemben. Sirocco 108

Általános üzembeszűntetés fenyeget a marosmenti füzemeknél. Nemrégiben megírta az Uj Kelet, hogy a Maros mentén nagyszabású üzemredukcióra készülnek a fatermelők. A várható tömeges munkáselbocsátások ügyében a munkások és munkások között tárgyalások indultak meg és a munkásokat képviselői azt az álláspontot foglalták el, hogy a tervbe vett harminszázalékos redukció helyett a teljes munkáltságszám megtartásával a vállalatok a munkaidőt csökkentessék. A munkás képviselők kívánóságát a munkaadók nem tartják elfogadhatónak és így nincs kizárva, ha a kérdésben nem tudnak megállapodni, úgy általános üzembeszűntetés lesz a marosmenti füzemeknél.

SPORT

A temesvári Kinizsi újabb nagyaranyu győzelme

Nagyváradon és Temesváron még mindig folynak a futballmérkőzések. Budapesten a kupamérkőzések során a VAC legyőzte a KAC-ot. Az MTK nehezen győzött a BTC felett

(Cluj-Kolozsvár, december 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már december közepén vagyunk, a futballmérkőzések azonban még mindig folynak egyes városokban. Különösen Temesvár az a szerencsés klímájú város, ahol eddig zavartalanul folyhattak a mérkőzések. Valahogyan éppen jól jön, a bánáti fővárosnak a sors különös kegye, mert különben az ősi bajnok is tavasszal kellett volna lebonyolítania, annyira el volt maradva az ősi mérkőzésekkel.

Részletes eredmények:

Temesvár: Kinizsi—ZSE (Zombolya) 7:0 (4:0). Bíró Danciu. Az országos bajnok Kinizsi egymásután játsza megszeméltett mérkőzéseit és sorra nyeri azokat a multitorinál sokkal nagyobb gólaránnyal. A zombolyi klubbal például a multkor 4:0 eredménnyel végzte, most pedig valóságos lelépve, azt 4:0 és félidő után 7 gólt helyezett hálójukba. Schiller (3), Zamler (2) és Faisa rúgták a gólokat. Gyepjüpar—TAC II. 2:1. Barátságos.

Boxmérkőzés Nagyváradon. A nagyváradai munkáscsapat, a Törökvs, az Egyetértésel karöltve, propaganda boxmérkőzést rendezett a Katolikus Kör nygytermben. Eredmények: László: Keresztyi (T), pantomsúly: Sipos (T), nehézsúly: Benczei és könnyűsúly: Juhász (Egyetértés).

Victoria—Academia training-mérkőzés volt tegnap déltán a sporttelepen, melyet a Victoria nagy fölényrel nyert meg.

Nagyvárad Törökvs—NAC 2:1 (2:0). Bíró: Balogh János (Egyetértés). Barátságos mérkőzés, melynek bevételei két beug játék között osztották szét. Felát Rónai a NAC hiváló reprezentatív csatárjátékosa kapta, az olimpiai tura őrsére emlékeztetés maradó bécsi mérkőzésen szerzett labbjának gyógykezelésére, másik felét pedig Sirok III nek juttatták, hogy krónikus tüdőbaját kezeltesse. A mérkőzést, melyet szép csúszu hősiesség növezt végig, a munkáscsapat nyert meg Sirok II. és Gá or góljával.

Az első osztályu bajnokság végső állása. 1. MTK 21 pont, 2. FTC 16 pont, 3. Vasas 16 pont, 4. VAC 13 pont, 5. NSC 13 pont, 6. KAC 13 pont, 7. III. ker. 11 pont, 8. Törökvs 9. UTE 8 pont, 10. Zugló 7 pont, 11. BTC 5 pont, 12. BEAC 3 pont.

Budapesti eredmények. Budapestről táviratozták: Az ősi bajnok ezúton a tegnapi fordulólval lezárult. Részletes eredmények:

MTK—BTC 2:1 (2:0). Az első félidőben nagy MTK fölény, a csatárok azonban a kínálkozó gólhelyzeteket sorra elrontják. A 25. percben Osta beadásából Molnár egy tizenegyet mellé lö. A 43. percben Molnár a második gólt lövi. A második félidő első negyedójában további MTK fölény. A 17. percben Lenkei fauljásri megittelt tizenegyesből Hapa (BTC) gólt ér el. A BTC nagy energiával küzd a kiegyenlítésért, fölsnybe is kerül, de az MTK védelme jól működik.

A magyar kupa mérkőzések negyedik fordulójának eredményei:

Törökvs—MAC 4:0 (2:0).
Vasas—III. ker. 3:3 (2:1).
Vasas—KAC 1:0 (0:0).
II. osztályu eredmények: 33 as—Husos 1:1, KAOE—TTC 2:1.

Bécsi eredmények. Admira—WAC 6:0. Az Admira szenzációs formában győzte le ellenfelét.

SZÍNHÁZ—MŰVÉSZET

A MACYAR SZÍNHÁZ ÉRTÉKES ÉRŐSÉGE

Kedd: A kis muzsikák [Ujdonság először. Rendes hely-árrakkal. Premierbérlet 25, sorozat 171]

Szerda: A kis muzsikák [2-odsor, napibérlet 45 sz. A, sorozat 172]

Csütörtök: Kék szakáll 8-ik felesége [Tárai Ferenc föllépésével, premierhelyárrakkal, bérletszűnetben sorozat 173]

Péntek: Asszonyádozat [Ujdonság először, Tárai Ferenc föllépésével, premierhelyárrakkal, premierbérlet 26 szám, sorozat 174]

Szombat d. u. fél 4-kor: Morfium [Tárai Ferenc föllépésével, mérsékelt helyárrakkal, sorozat 175]

Szombat este 8-kor: Asszonyádozat [2-odsor, Tárai Ferenc föllépésével, premierhelyárrakkal, napi bérlet 46 szám B, sorozat 176]

Vasárnap d. u. fél 4-kor: Vasgyáros [Tárai Ferenc föllépésével, leszállított helyárrakkal. Sorozat 177]

Vasárnap este 8-kor: A szerelem vására [Tárai Ferenc hucufellépése, premier-helyárrakkal, napibérlet 47 szám A, sorozat 178]

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Kedd, dec. 16. Premier, *Bella Donna*. Egy méregkeverő nő története, 6 felvonásban. Főszerepben Pola Negri és Conrad Nagel.

Urania mozgó. Kedd, december 15. Humoros premier. *A benzinkirály*. Nevetteő amerikai vigjáték 5 felvonásban. Főszerepben Fatty.

Apollo-Mozgó. Kedd, december 16. A *sátánmaszk*. Szenzációs amerikai kalindordráma, 6 felvonásban. Főszerepben Harry de Grout.

Pályázat

Lapszulanguresc Izr. Hítközszeg keres **שירי** ki jó **כתיב** legyen. Azonnali felvételre, fizetés meggyezéses szeriat. Utiköltség 300 lej.

Lóger József, hítk. elnök.

Nagy karácsonyi nőika'ap vsr

Csak dec. 31-ig *fiúkalapok 275 lej. Cíltinder és bárosny kalapok 390 lejől az*

"IDEAL"

kalapüzletben. Cluj, Calea Regele Ferdinand 8. szám. Gólya-áruházal szembe.

אין דער היינטיגער תלמוד תורה עם דרך ארץ אין דערען דיא צאלונגע נעבסט גרינדליכער ער לערונג איינער פראפעסאן אויך דירעקטען אונטער ריכט אום לימוד תורה אונד שטרענגסטע יידישע ערציעונג געניעמען ווערדען אין דער שניידערייא אבטהיילונג נאך 5 קינדער מיט ערמאסטונג אויפגענאמען.

אויך אין דער קונסט-טישערייא דיא איה ריה שבת עראפנעט ווירד ווערדען ווייטערע צאלונגע אויפגענאמען וויזענקינדער ווערדען בעפארצונט וכל הקודם זכה געזוכע דיא נור בה זאתהנוכה ברוקובט ווערדען זינד צו ריכטען אן

Victor Davidovics secretar
Icolodulmare (jud. Solnoc-Dobacá)

★

Kölni vizek minden illatban, iteres üveg 115.— lei

verseny ár a Róza M.

ROYAL DROGERIÁBAN

Cluj, Piafa Unirii No. 26

★

R. Mosse 32

Mindenkinék érdeke,

hogy összes férfidivat és női kalapszükségletét szerezze be az

'Old England'

Cluj, Regele Ferd. 22.

szám alatt tartandó hatóságilag engedélyezett

végelárusításon.

Teljes üzletfeloasztás!

SUCHARD

KAKAO

FELÜLMULHATATLAN

Ne eljön fel hangzatos hirdetéseknek! Győzzék meg a

Dréher-Haggenmacher

DACIA

extra tóli és a

Bavaria

dupla maláta sörök kiváló jó minőségéről.

Sirocco 617

Karácsonyra egy üveg

BOGSAZA

cocktail de chocolat likör

★

a legpraktikusabb ajándék.

Sirocco 617

gazdasági hapi
kereskedelm
államon heres
anak Becaben
medelmi hamara
referenciát meg
ntóállamok kö
rdítés.
a lómyai szén-
él j lentik: Bu
oglakcsot a kö
kérdésével. A
nyák neoi-mü-
ségcel, mint a
alízálása és így
ai szabványák
tő-téük.
tanács ütése.
lelőb velemé-
tari Bukarest-
ebiztosítási lé-
ést fogják la-
page
fát
ek és fogyas-
szállit: Sta-
zállya. Cluj,
Telefon 804.
len
arácsonyi
és férü
szon
kban
lnár
Kolozsvár,
nd No 6.
csó
sár
Lloyd
3022.
üzlet
ÁRAD
and 34.
Sirocco 108

APRÓHIRDETÉSEK

egyszeri közlésnél egy szó 3—, vastag betűvel 6 lej. Legtöbb apróhirdetés 30 lej, állástkeresőknek 30% kedvezmény

Italmérésben

Jól bevezetett feltétlenül megbízható **ügynőket keresünk** Cluj környékére. Ajánlatokat Fehér Olga hirdetési irodájába kérünk Timisoara, Str. Miron Costin 5. fost 4 — „Külföldi világoég“ jelígre. 8284

Megnylt Dejen

Villanyerőre modernül berendezett

Salámigyár rendeléseket pontosan eszközöl

David Rosenfeld

Sürgönycim koser salámigyár Dej. 8139

Német kisasszonyt keresek 4 iskolás gyermek mellé [románul beszélők előnyben], ajánlatokat Marosvásárhely — jelígre a kiadóba kérek.

Mosónő lakásán mosát vállal. Dávidné fellegvári-ut 12.

Sok évi irodai gyakorlattal, német nyelvtudással megfelelő állást keresek. Leveleket kérem „Könyvelőnő“ jelígre a kiadóba küldeni.

Autobusz husz személyes, német gyártmányu, gyorsjárata, alig használt carrosseriával és gumikkal, defect motorral eladó. Értekezni Központi Szállítási Vállalatnál, Dej 8248

Elsőrendű munkaerővel rendelkező fűszer, vegyes kereskedő segéd állást nyerhet. Esetleg teljes ellátással. Cim: Salamon Lázár, Ludosul de Murás. 8281

Cluj városában

legszebb helyen, egy szépen szortirozott selyem-, szövet- és vászon-raktárral rendelkező

textil üzlet

férfi vezető hiányában

társat keres.

Esetleg az üzlet egészen is **eladó.**

Három vidéki intelligens zsidó urilány, akiket a tél elzár minden szorakozástól, leveleznének intelligens zsidó fiukkal. Csak komoly, kedves fiúk irjanak „Három barra“ jelígre a kiadóhivatalba. 8289

Olcsón eladó kifogástalan 800 mm. Hoffer eséplő 8 HP Langen és Wolf gyártmányu motorral, komplett felszerelve Rosenbaum, — Reghinul-sasesek.

Kerese azonnali belépésre fűszer, vasszakmában jártas fiatal zsidó segédet. Ajánlat Polacsek Armin kereskedő, Praid címre küldendők. 8283

Varónók figyelmébe! Ruhahimzést, gyöngyhimzést és erre való terveztést jdtányosan elvállalok. Cim: Cluj, Calea Victoriei (volt Kossuth Lajos-utca) 61. Földsz. 4.

Nagy iparvállalat gépkészítésben jártas sörreltárnokot keres azonnali belépésre. Bővebbet kiadóhivatalban.

Jó **előimádkozó** — Baal kore — Baal tokia — Mohel — keres jobb állást. Cim a kiadóhivatalban. 8299

Elsőrendű férfi és női angol munkában perfekt szülő, házakhoz ajánkozik. Mindennemű megbízást a legkényesebb igényeket is garancia mellett vállalja. Cim: Frank Lajos, Weinstein és Friedmann papirkereskedésben Calea Reg. Ferdinand 34. 8300

Megélhetést biztosító, villanymotorral felszerelt szalmahüvely készítő gép eladó. Seidenfeld, Oradea-Mare, Str. Baross 10.

2 mételes esztergapadomat elcserélném egy kisebb fajta autóval. Rosenbaum, Reghinul-sasesek.

Üzlethelyiség fodrászszabó, esetleg cipész-nűhelynek kiadó. Értekezhetni Str. Carpatilor 20. 8290

Uj házban két nagy gyönyörű parkettes utcai szoba irodáak vagy orvosi rendelőnek a belvárosban azonnal kiadó lelépés nélkül. Évi bér 60 ezer lej. Ajánlatok az Uj Kelet kiadóhivatalához intézendők. 8296

Német nyelvleckeget a legjobb módszer szerint adok. Rövid idő alatt biztos siker. Cim a kiadóban

„Hajó“ TEA
védjegyű

illata és ize felülmulhatatlan.

Rador 2483

A három legjobb minőség: 74 — 220 — 55 szám

Iroda és lerakat: „CORABIA“ S. A. R. Bukarest, Strada Matel Millo 8.

Jönnek a hideg és a nedves napok

Ezrek és ezrek panaszkodnak meghűlésről, nátháról és rheumatikus fájdalmakról. A mi elektromos

házi fényfürdők

a legjobb oltalom mindezek ellen. Izzasztó hatása van, a szívet nem támadja meg s ezért különösen jó hatásu az anyagcsere zavarainál. Minden elektromos vezetékbe bekapcsolható.

Kapható: SIEMENS és HALSKE művek

gyártmányainak elárúsítójánál, Cluj, Piata Cuza Voda No 15. Ro más Villamossági Társaság, Siemens-Schuckert R.-T. Gyengeáram osztály Rador No 2418

Double raglanok

férfi- és fiuruhák

M. Neumann

cégnél Cluj, Piata Unirii 14.

Zeiss

Busch

Rodenstock

szemüveggkülönlegességek

KUN MÁTYÁS FIA

1876 óta fennálló fizletében, Cluj, Calea Victoriei No. 2.

orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

Könyvkötőke

vászon, gradli; vorsatz, chagrin, márványpapír, finom

könyvkötőbőr stb. — Lepagenál, Cluj

ALADINE

csodalámpa

Füst nélkül — Vibrálás nélkül — Szag nélkül Veszély nélkül — Takarékos — Praktikus — Kezelése egyszerű — Tiszta — Dekorativ Nem használódik el. Francia gyártmány. Vezérképviselőt és nagy lerakat Nagyrománia részére:

Marele Magazin General FRATII ARSENIE, R.-Valcea.

100 lej postautalványon való beküldése elegendőben franco megkapja az „Aladine“ csodalámpát. Viszonteladónak nagybani ár!

Telefon 12-29. „Rador“ No 2398

BUZETZKÓ utóda

F. Kuck

Gal. Reg. Ferdinand No 2.

Szövet, vászon, fehérnemű, harisnya, flanel, bélésaruk és paplan nagyraktára.

Az erdélyiek figyelmébe

Bukuresti, (Belvedere) 15

ort. koser, Abraham & Comp. (Grossmann)-féle vendéglőt a

vele szemben levő **Transval** (Str. Brezoianu 2.) modernül berendezett helyiségeibe helyezte át. A t. közönség további pártfogását kéri **Abraham & Comp. H. Grossmann**, Strada Brezoianu No 2. (A gyógyszerár mellett).

Modern és pontos kiszolgálás